

Διαβάστε ένα ενδιαφέρον άρθρο που δημοσιεύτηκε στο www.tanea.gr, σχετικά με την αρνητική δύναμη της εικόνας. Το άρθρο δημοσιεύτηκε το 1998 και αναφέρεται στο βιβλίο του Τζοβάνι Σαρτόρι «ο άνθρωπος που κοιτάζει. Η τηλεκατευθυνόμενη κοινωνία». Σήμερα τα πράγματα είναι πολύ χειρότερα, με τη δυνατότητα των παιδιών να έχουν διαθέσιμο το διαδίκτυο παντού και κάθε ώρα και μάλιστα, μέσω του κινητού τηλεφώνου να το μεταφέρουν στη τσέπη τους. Σύμφωνα με τον Συγγραφέα, για τον άνθρωπο της εικόνας το μη ορατό είναι και μη υπαρκτό ή βαρετό.

«Homo videns». Το προϊόν μιας παιδείας που στηρίζεται στην εικόνα

Μητσός Μιχάλης

tanea.gr, 27 Μαρτίου 1998

Το πρόβλημα αρχίζει με τα «παιδιά της τηλεόρασης». Και φτάνει να απειλεί το ίδιο το δημοκρατικό σύστημα.

Από τον «homo sapiens», προϊόν της γραπτής κουλτούρας, στον «homo videns», προϊόν μιας παιδείας που στηρίζεται στην εικόνα: αυτή τη μεταμόρφωση αναλύει ο Τζοβάνι Σαρτόρι στο τελευταίο του βιβλίο «Ο άνθρωπος που κοιτάζει. Η τηλεκατευθυνόμενη κοινωνία». Καθηγητής κοινωνικών επιστημών στα πανεπιστήμια της Φλωρεντίας και της Κολούμπια και ένας από τους πιο γνωστούς διανοητές της Ιταλίας, ο Σαρτόρι παραδέχεται ότι του αρέσει η τηλεόραση. «Η λειτουργία της είναι να παράγει και να πουλάει εικόνες, αυτή είναι η δύναμη και το όριό της», τόνισε αυτή την εβδομάδα στη διάρκεια επίσκεψής του στην Ισπανία για να παρουσιάσει το βιβλίο του. «Το πρόβλημα βρίσκεται στην επίδραση της τηλεόρασης στα παιδιά. Όταν αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση από τα τρία τους χρόνια, μια ηλικία όπου απορροφούν τα πάντα σαν σφουγγάρια, διαμορφώνουν μια οπτική προσωπικότητα, ο κόσμος τους σχηματίζεται από εικόνες. Οτιδήποτε δεν είναι εικόνα το βαριούνται ή απλώς δεν υπάρχει».

Ο Σαρτόρι κάνει διάκριση ανάμεσα στις συγκεκριμένες λέξεις, που χρησιμοποιεί το παιδί για να κατονομάζει τα πράγματα, και τις αφηρημένες λέξεις. Σ' αυτές τις τελευταίες, που δεν έχουν οπτική αντιστοιχία, στηρίζεται η γνώση μας. Η τηλεόραση διαμορφώνει έναν «αισθητό κόσμο», που τον βλέπουμε και τον ακούμε, εις βάρος του «νοητού κόσμου». Το σύνταγμα, η ελευθερία, η ισότητα, η δικαιοσύνη, είναι αφηρημένες έννοιες που τα παιδιά της τηλεόρασης δεν τις βλέπουν,

δεν τις καταλαβαίνουν και κατά συνέπεια δεν ενδιαφέρονται γι' αυτές. Πρόκειται για καταστροφή του «homo sapiens» σε μαζική κλίμακα.

Η τηλεόραση είναι λοιπόν ο μοναδικός ένοχος; «Το πρόβλημα αρχίζει με τους γονείς που αφήνουν για ώρες τα παιδιά τους μπροστά στην τηλεόραση και συνεχίζεται στο σχολείο», λέει ο Σαρτόρι σε συνέντευξή του στη «Βανγκουάρδια». «Έχουμε μπροστά μας μια πολιτιστική επανάσταση με την έννοια της καταστροφής της κουλτούρας και το σχολείο στηρίζει αυτή τη διαδικασία. Η κληρονομιά του 68 είναι μια πολιτιστική καταστροφή που στηρίζεται στην αντίληψη ότι ο κόσμος αρχίζει από την αρχή, ότι όλα όσα έγιναν είναι κακά, και το σχολείο βρίσκεται στα χέρια του προϊόντος αυτής της αμφισβήτησης, ανθρώπων χωρίς πολλές ικανότητες μετάδοσης της γνώσης. Η τηλεόραση έχει επηρεάσει όμως βαθύτατα και το σύστημα των κομμάτων, καθιστώντας άχρηστες τις πολυσύνθετες οργανώσεις. Στην τηλεόραση δεν συζητούνται τα προβλήματα, μεταδίδονται απλώς συνθήματα τωντριάντα δευτερολέπτων».

Οι θέσεις του Νίκολας Νεγκροπόντε για το μέλλον των νέων τεχνολογιών βρίσκουν απολύτως αντίθετο τον Σαρτόρι, που χαρακτηρίζει τον αμερικανό καθηγητή «ιεραπόστολο της ματαιότητας» και τον κατηγορεί πως δεν μπορεί να κάνει διάκριση ανάμεσα στην πληροφόρηση, την υποπληροφόρηση και την παραπληροφόρηση. «Η τηλεόραση μεταμορφώνει την πραγματικότητα μετατρέποντας την πληροφορία σε εικόνες», τονίζει. «Η παραπληροφόρηση είναι ένα όπλο με το οποίο παίζουν οι πολιτικοί».